

KST. HAGELIEN OG HANS HIRDMENN I AKSJON.

Torsdag 28/8 innfant hirden sig mannsterkt i Forsyningsdepartementet både i Grubbegata og i Trafikkontoret i Handelsbygningen på Drammensveien. De ankom ved 10.30-tiden. Ingen av funksjonærene fikk forlate sine plasser eller benytte telefon. Hirdens oppgave var å henge op 2 plakater i hvert rum. "Aksjonen" stød på i en time. Kst. Ravner ringte op kst. Hagelien og forlangte at han skulle stoppe aksjonen. Kst. Hagelien arriverte personlig, men blev stoppet ved inngangen av sin egen hird og slapp ikke inn. Han gjorde utrykkelig opmerksom på at han var kst. Hagelien, men dette gjorde öiensynlig intet inntrykk på de pliktopfyllende hirdmenn.

Saken har imidlertid fått et litet efterspill. Kst. Ravner har forlangt garanti for at departementet skal forskånes for denslags aksjoner i fremtiden, samtidig som han har forlangt at hirden skal fjerne de plakater som er satt op. Kst. Ravner setter sin stilling inn på dette. Han støttes av ekspedisjonssjef A. Schei i Forsyningsdepartementet og direktör N. Schei i direktoratet for Proviantering og Rasjonering, som også truer med å gå. Disse støttes igjen av Oberregleringsrat Baudisch i R.K., men denne beklager at saklige interesser ofte må vike for partiets politikk. Det ser ut som om tyskerne er av den mening at våre hjemlige nazister kan få tumle i Kultur- og Justisdepartementet og lignende institusjoner, men at de absolutt ikke må få slippe til i nærings- og bedriftslivets ledelse og organisasjoner. Den faglige avdeling i R.K. er således meget engstelig for den venning saken har tatt i Forsyningsdepartementet.

1ste september 1941 har Forsyningsdepartementet gitt ordre til 30 meierier om at de på grunn av "spesielle forhold" straks må levere tilsammen ca. 200 000 kilo ost til meieriernes eksportlag.

De forskjellige meierier skal levere fra 1000 til 17000 kilo hver. De "spesielle forhold" som der henvises til er de samme forhold som stadig gjør sig gjeldende, nemlig det umottelige tyske behov.

Det er jo da bare rimelig at der er melkemangel for nordmenn.

Det kan i denne forbindelse ha interesse å henvises til stadige motiver i tyske aviser om at Tyskland eksporterer masser av celluloseföer til Norge, så at melkemengden i Norge er stadig stigende.

Ved Akers Mek. Verksted blev arbeidet nedlagt mandag den 8. ds. da verkstedets arbeidere ikke fikk melk. Melkestreiken brette sig i löpet av mandagen til byens övrige verksteder, og endel bedrifter hvor arbeidet blev nedlagt. Idag, tirsdag, fortsetter streiken og man avventer spent myndigheternes skritt i saken. - Nordmenn holdt sammen og vis ikke lunkenhet - vi trenger melken skal vi kunne holde oss arbeidsdyktige og vi har nok melk i vårt land.

En av våre tobakksforretninger med relativt stort avissalg har solgt 2 eksemplarer av Fritt Folk i de 5 måneder den har fört avisen. På bakværelset ligger en stabel av aviser fra gulv til tak. Innehaveren har gjentagne ganger purret på ekspedisjonen for å få hentet avisene, men forgjeves. -

5
Ta kopier og send videre! I iallfall dette eksemplaret gå videre og stadig videre!

T I D E N S T E G N

32. årg. Grunnlagt av O. Thomassen 27. september 1941 Nr. 93

NYHETENE FORTSETTER Å KOMME.

Til tross for at radioapparatene nu er beslaglagt overalt, har det ikke lykkes å blokkere oss for nyheter om det som foregår på de forskjellige fronter. Mange får idag Englandsnyhetene stukket inn gjennen postkassen. Spre disse nyhetene videre, men la det skje så ubemerket som mulig, og fortell ikke hvordan De får dem, det kan lett skade den nyhetstjenesten som nu alle nordmenn setter slik pris på.

HANS LAJESTET KONG HAARONS TALE I KRINGKASTINGEN 11/9-1941:

Kjære landsmenn,
Jeg er kommet hit ikveld for å si noen ord til dere der hjemme för tyskerne tar radioen. De viser kun ved denne handling at de er redde for sannhetens röst. Jeg vil si til dere at vi som står utenfor landets grenser har den største sympati för dere som der blir övet vold og terror mot. Suddene i Oslo har vist verden hvilket kulturnivå tyskerne står på. Pröv å bevare sindighet og ro, men vi skal alltid ha för öiet Chr. Richards ord:

Kjemp for alt hvad du har kjært,
dö om så det gjelder;
da er livet ei så svart,
döden ikke heller.

Jeg ber dere: Hold ut! Befrielsens time er kanskje nærmere enn dere tror.

NOREGS KONUNG.

I gamle dagar
- so segjer saga -
när det seg hövde
at einkvan fråga
kvar Noregs konung
å finna var,
han fekk på spursnålet
detta svar
- og ordet höyrdest
so trygdar sterke -
"Der stend han fremst
under Noregs merke".

Og hädin för Noreg
enn som me sjå,
og enn vert Noreg
trakka på tå.
Men aldri bry deg,
det stend ikkje på,
för Noreg, det hev
sin konung enda.

DE HEMMETTEDE NORSKE ARBEIDERLEDERE.

I anledning dödsdommene over de norske arbeiderledere Viggo H nsteen og Rolf Backström skriver G teborgposten 11/9-41 en lengre artikkel.

Avisen sammenligner situasjonen i Norge med situasjonen under skrekkveldet i Europa i de siste år Napoleon regjerte.

Vend.

15 OKT. 1941

Mappe
Eksp. 93
Arg. 17/9-41
O. V. JOSY/41
Jfr.

13

9/9.41

Uten moderne våben, uten militær organisasjon og uten uniformer trosset de spanske bønder og arbeidere de seiersvante franske troppers motstand, tilføiet dem uhyggelige tap og undergrov troen på Napoleons-soldatenes uovervinnelighet. Napoleon raste mot "de spanske banditter" og skapte et skrekkelig som ikke tok noen menneskelige hensyn.

Avisen skildrer videre Napoleons lettsindige angrep på Russland, et eventyr som han kastet sig inn i på grunn av et overmot uten grenser, skapt av hans lette seire over Preussen. Jo større hans vanskeligheter blev i kampene og i de okkuperte land, jo mere hensynsløs blev hans fremferd. Reell makt blev erstattet med terror. Undtagelsestilstand, standrett, konfiskasjoner, dødsstraff og henrettelser karakteriserer Napoleons styre.

"Tyskland av 1941 tycks glida in i ett låge och en taktik, som påminnar om Napoleon 1812 - 1813. Man märker en jäsannde missnöje i de ockuperade länderna og ockupationsmaktens allt hårdare framfart."

Avisen regner med at de ikke på langt nær får vite den hele sannhet fra Norge og de andre okkuperte land, men det som kommer frem for offentligheten i Sverige gjennom den tyske censur og meddelelser fra Berlin er tilstrekkelig til å forstå situasjonen. Det snakkes nu stadig om kommunistene som herjer i alle land. Hvor kommunistene var for eks. i Jugoslavia før Tyskland gikk til angrep på Russland, opplyses det intet om.

"Man mest griper oss vad vi hör från Norge, det er som mord-angeln ginge fram i vårt eget land."

"Den avrättade Viggo Hansteen var ganska känd i Sverige. Han var social-demokrat och den norske landsorganisationens advokat. Han har på sista tiden fört arbetarnas talan vid förhandlingarna med de tyske myndigheterna, först om frigivning av de arbetarledare som undertecknat den mångotalade hänvändelsen till rikskommissarie Terboven den 30. juni i år. Han lyckades därvid få den frigiven, men inte att få dem återinnsatta i sina befattningar. Hansteen har också tillhört arbetardelegationen vid förhandlingarna med myndigheterna angående viss lönskompensation för dyrtiden m.m. Tidningarna för i mandags tala om honom som förhandlare, och igår blev han som nämndt dömd till döden och avrättat genom skjutning. Man har svårt att tro att det är sant."

"Dömdet av Viggo Hansteen och Rolf Wickström komma självfallet att väcka våldsam förbittring inom Norges arbetarvärld, ja, i alla kretsar, och det skulle mycket förvåna om intet tyskarnas svårigheter i Norge komma att ytterligare ökas."

"Dagens Nyheter" skriver torsdag den 11. september bl. a. :

"Att det fullständige polisvældet nu - över ett år efter ockupationen - måst införas är det hittills mest eklatante beviset för hur grundligt nyordningen i Norge misslyckats. Det visar också med vilken rätt Vidkun Quisling i sitt senaste tal opphøjde sig till talesmann för det norske folket."

DE SISTE ARRESTASJONER.

Politimester Kr. Welhaven, er fengslet, p. t. Grini.

Redaktør Gunnar Larsen og journalist Johan Borgen, Dagbladet, er arrestert, p. t. Grini.

Der sitter nu fengslet: På Grini ca. 400 fanger og i Möllergaten 19 ca. 250. Videre sitter 50 i Åkebergveien, 100 på Akershus, og 40 er midlertidig innlagt på Ullevål Sykehus. Dette blir tilsammen

ca. 840 fanger her i Oslo, og hertil kommer alle de som sitter i utenbys fengsler, foruten alle de som er sendt til Tyskland.

NYORDNINGEN I NORSKE AVISENE.

I Aftenposten er redaktør Nesse avsatt og arrestert og ført til Möllergaten 19. Redaksjonssekretær Kandahl er avsatt både fra sin stilling i Aftenposten og sin stilling som formann i presseforbundet. NS-mannen Eidsjø er innsatt som ny politisk redaktør. Den tidligere typograf i Aftenposten, Paus Pauset, som har vært en av stjernestørrelsene i "Kulturdepartementet", er innsatt som politisk lederskriver i Aftenposten. Videre er anbragt i Aftenposten de ferske nazister Flood og Dorry Smith. Flood er kjent som angiver. Videre er Aftenpostens sportsredaksjon blitt skiftet ut. Sverre Fodstad og Leif Henriksen er avsatt og erstattet med to hirdgutter fra Drammen, hvorav den ene, Tore Østreng, har gjort sig spesielt bemerket ved fyll og spektakel og er nektet servering på restauranter. Hans gasje i Aftenposten er av "Kulturdepartementet" satt til kr. 15.000.-.

Av Morgenbladets folk kjenner vi allerede redaktør Gjerløws og Fredrik Ramms skjebne.

KIRKEDEPARTEMENTET

har sendt følgende telegram til landets proster :

"Prestene i Deres prosti bes anmodet om at de ca. 200 norske civile som omkom under angrepet på ruteskibene "Richard With" og "Barøy" minnes under gudstjenesten førstkommande søndag."

Oslo-prestene tok følgende inn i kirkebønnen :

"Vi ber dig særlig for dem som i denne krigstid er rammet av sorg. Vær du hos dem med din trøst og din kraft."

"RICHARD WITH" OG "BARØY".

Om de forliste norske ruteskib meldes det fra Nord-Norge: Dampskibet "Barøy" (424 t) gikk i sin vanlige rute fra Bodø til Narvik. På veien ut fra Hammarøy kom den inn i en tysk konvoi og to tyske vaktskib la sig tett innunder den. På dekket til "Barøy" var tendt en lyskaster, da mannskapet var beskjeftiget med å stue om lasten. Da noen fly nærmet sig blev lyskasteren slukket efter ordre, og det var umulig å kjenne båten ut fra de andre. Det blev kastet en luft-terpedo, og "Barøy" blev truffet og sank.

"Richard With" var på vei sydover, også i konvoi. Øst for Havøysund blev den senket av en ukjent ubåt. Efterat båten var senket kastet tyske fly dypvannsbomber efter ubåten; derved blev mange mennesker drept.

Foruten disse to båter blev også "Lofoten" og "Tanahorn" angrepet, men de reddet sig unda. En fjerde båt, "Ottar Jarl", blev også senket, hvorved en mann omkom. Gannan til at denne båt ikke er nevnt sammen med "Richard With" og "Barøy" kjenner vi ikke.

Vend.

SMÅNYTT FRA MANGE KANTER.

Nord-Norge: Et tysk lasarettskib ligger stasjonert i Neidenfjorden, tett ved den finske grense. Det kommer stadig uhyggelige mengder sårede fra fronten, som er like i nærheten. Fronten holdes her av utclukkende tyske tropper. Russerne har kastet tyskerne tilbake og er nu ca. 2 km. fra Salmijärvi, som ligger like ved den norske grensen.

Et engelsk hangarskip har en tid ligget i Vestfjorden. All kysttrafikk nord for Tromsø er stoppet. I Tromsø ligger det 15 transportskip og i Bodø 6 - 8 som ikke kan komme nordover. I Rørvik ligger det 3 - 4 båter som skal sydover i ballast. Jernbanen tar for tiden ikke gods til Trondheim og nordover.

På Leppehavet blev det for noen dager siden senket en troppe-transport. 2000 soldater på vei nordover omkom.

Det meldes at tyskerne på en rekke steder i Finnmarken pakker sammen sine saker og gjør alt klart til oppbrudd på kort varsel.

Matsituasjonen begynner å bli fortvilet nordpå. I Kirkenes har befolkningen ikke hatt poteter på 3 uker.

Det er nå innført portforbud i følgende kommuner i Nord-Trøndelag: Steinkjer, Levanger, Sparbu og Skogn.

Ostfold: Ostfolds lærerlag og lærerinnelag har meldt sig ut av sine respektive landsforbund på grunn av de nye naziledere.

Oslo: Ekspedisjonschef Knut Frigaard i Politidepartementet er avsatt. Frigaard meldte sig inn hos Quislingene først etter 25. september ifjor, men avanserte raskt. En tid vikarierte han også i Jonas Lies stilling som konstituert. Lie og andre førende nazister har i det siste ikke vært fornøid med Frigaard, og de ønsker å få en mann i nøkkelstillingen som ekspedisjonschef som har den blinde tro og tillit til fører og parti. Derfor måtte Frigaard gå, og det forlyder at han skal få som etterfølger allroundmannen Orvar Sæther, som i sin maktfullkommenhet tror han kan greie hvad som helst. Det er en side av saken. Den annen og alvorligere: Slippes hirdens stabssjef til som øverste embedsmann i Politidepartementet vil det sikkert bety fritt spill for gangsterbanden i Quislings hird. Enkelte av nazilederne tenker sikkert også så langt som til at det blir påkrevet å ha en livvakt når Tysklands nederlag er der - og så er de så naive at de tror det skal bety noe i den retning at de nå gjør Politidepartementet til et instrument for sig.

Oslo: En medvirkende årsak til at telefondirektør Kristiansen fikk avskjed var den at han er høi frimurer. Nå er hans etterfølger i stillingen utpekt. Det blev som man kunde vente nazisten Richard With. Etterat han var utnevnt fikk imidlertid NS rapport om at herr With også er frimurer! Det har han klart å holde skjult for kampfellene gjennom alle år. Denne avsløringen har falt mange av dem tungt for brystet. Det er i sannhet av sine egne man skal ha det ...

Fredrikstad: En vesentlig del av det brakkemateriell som nå produseres her hjemme går til Tyskland. Nylig blev en båt som angivelig var bestemt for Narvik, omdirigert til Danzig. Den gikk fra Fredrikstad fullastet med brakker.

MOBILISERING AV METALLGJENSTANDER.

Reichskommissar har gjennom Forsyningsdepartementet sendt samtlige departementer en forordning om mobilisering av metallgjenstander i statens og kommunenes tjenestebygninger. I skrivelsen fra Reichskommissar heter det: "Det er nødvendig at alle gjenstander av kobber, nikkel, bly og legeringer herav som ikke behøves å erstattes eller for hvem man uten særlige vansker kan skaffe surrogater, blir samlet inn og fjernet fra alle staten og kommunen tilhørende tjenestlige bygninger. I betraktning kommer løse gjenstander som askeskjegg, bordopsatser, skåler, vaser, krus, kanner, talerknær og lignende gjenstander som kan erstattes med annet uten særlig oppbud av håndverkere og materialer."

LØSLATELSER.

Politimester Rynning Tønnesen og major Finn Backer som var politifullmektig i Kristiansand S, er friggitt fra tysk fangenskap og er kommet tilbake til Norge.

Politimester Sverre Iversen i Porsgrunn er friggitt fra Møllergaten 19.

UENRIKS-NYHETER.

Uken 16/9 til 22/9 var sterkt preget av tyskernes nye store fremganger på Ostfronten. 19/9 meldte tyskerne at Kiev og Poltava var erobret. Russerne innrømmer Kievs fall, men forteller at alle forråd var fjernet og vann- og elektrisitetsverk ødelagt, så den rykende ruinhop som byen nå er, vil neppe være noe behagelige vinterkvarter. Fra Poltava trues nå den viktige by Kharkov og de rike industristrakter i Donetsbukkenet. Her er russernes kanskje viktigste industriområde, og vi må være forberedt på at hele dette distrikt vil bli erobret. Men samtidig skal vi huske at russerne i de siste 10 år av strategiske grunner også har bygget op store industriområder lenger øst. - Det slag som fremdeles raser i Ukraine oppgis å være krigens største.

Både Moskva og amerikanske korrespondenter i Ankara sier tyskerne har lidt enorme tap. Moskva sier ennvidere at de russiske hærene fremdeles er intakte og trukket lenger østover. De forklarer sin taktik således: En by kan gjenerobres, men falne menn kan ikke kjempe videre. Det er derfor ikke viktigst å holde et område, men stadig å påføre fienden størst mulige tap. Og tyskernes reserver av menn og materiell er langt mindre enn våre egne.

Tyskerne har avskåret Krim fra landsiden og nådd det Asovske hav. London melder om forsøk på å danne tysk-italiensk-bulgarsk overenskomst angående å "overføre" italienske krigsskip til Bulgaria for å forsøke å få dem gjennom Dardanellene. Amerika har festet Tyrkias oppmerksomhet på saken, og det er ikke grunn til å tro at Tyrkia vil tillate slik gjennomfart. Tyrkia er utvilsomt under press, men det gjøres oppmerksom på at "det har mektige venner i ryggen". Videre meldes at det bygges op en engelsk-russisk front for å forsvare oljekildene i Kaukasus. Amerikanske skib som var på vei til det Røde Hav med forsyninger, omdirigeres til den Persiske Bukt for transit gjennom Iran til Kaukasus.

Vend.

I finske viken har det vært trefninger, og begge parter melder om store senkninger. Det ene av Finlands to panserskip, "Ilmarinen" (1000 tonn) er senket og 250 mann omkommet. En tidligere melding om at de finske tropper var trukket tilbake fra det karelske nes er ikke bekreftet og synes å være uriktig.

Fra det fjerne østen melder amerikanske korrespondenter om stadig tiltagende grensesammenstøt mellom japanere og russere, og at begge parter har trukket forsterkninger til sig. New York Times sier at forhandlingene mellom Japan og Amerika er kommet inn i dødvanne.

Japan forlanger å få sin overhøyhet i Kina anerkjent, men Amerika nekter. Thailands premierminister har holdt en tale og sagt at stillingen er alvorligere enn noensinde, og at krig kan ventes nårsomhelst. Den engelske og amerikanske delegasjon som forhandler med russerne om hvordan hjelp best skal kunne ydes, er nå kommet til Moskva.

I Middelhavet har det vært betydelig aktivitet, og engelsk-mennene melder om svære senkninger av transportskip til Libya. Bl.a. meldes 22/9 at to skip på hver 25.000 tonn er senket. Videre påstås at havnene i Tripolis og Benghazi er så skadet at tyskerne vil bruke fransk havn i Tunis. Dette siste er ikke bekreftet.

Marskalk Tshimosenko presser hårdt mot Smolensk. Tyskerne sender forsterkninger fra Leningrad og Ukrainavsnittet. Tyskerne står fremdeles 30 - 40 km. fra Leningrads centrum. Jernbanen østover synes åpen.

Rumenske angrep på Odessa er blitt slått tilbake med store tap. Rumania har mistet halvparten av sin hær.

De tyske tap i Russland oppgis til 3 millioner mann i døde, sårede og savnede.

Göteborgs Handels- och Sjöfartstidende skriver: Norge inntar en hedersplass i Europa. Man beklager ikke et folk som nå skriver sin stolteste historie. Man bøier sig i beundring.

Vi Vil Vinne.

Ingen tviler på at vi vinner krigen. Men dermed er ikke alt gjort, vi må også vinne freden.

Der går mange mennesker omkring i Norge idag og lengter etter hevn, etter den dag de kan få utfolde sitt hat mot dem som svok. Men er det rett, hvor fristende det enn kan være? Vi kan med stolthet hevde at vi før 9. april hadde verdens høiest utviklede rettsvesen og rettsmoral. Og når vi har fått fred, er det den norske lov som igjen er autoritet og som dømmer, ikke den enkelte som har lidt urett.

Det er nok av land som har druknet et oprør i blod. Men det verden idag trenger å se er en kulturstat som overlater dommen til rettsvesenet, enten det er den civile domstol eller krigsrett.

Hvor enkelt av oss kjenner mennesker som svok sitt land da mest det gjaldt. Kanskje domstolene ikke når alle. Men det får så være. Det er bedre at tilskyldige går fri enn at en uskyldig lider urett.

LEVE KONG HAAKON OVER ET FRITT NORGE!

Kopier og send videre! La iallfall dette eksemplaret gå videre og stadig videre!

T I D E N S T E G N

32. årgang	Grunnlagt av O. Thommessen	17. oktober 1941	Nr. 95
------------	----------------------------	------------------	--------

VI MINNER

våre lesere om de nye forordninger om "trykte skrifter m.v. av politisk innhold." Såvel redaktøren som den som utbrer slike skrifter straffes med bøter eller fengsel inntil 5 år. Vær forsiktig med hvem De sender avisen videre til, men la Dem ikke skramme til å tilintetgjøre den straks. Disse såkaldte illegale aviser er nu vlrre eneste pålidelige nyhetskilder og har derfor stor betydning for å holde moralen oppe i folket. —

FLUGGET VART.

Det kors i flaggets røde bund
det bar vårt folk i nødens stund,
mens været tok og lynet slo
så folket at et tegn det var
som frelse for dets frihet bar.

Jonas Lie.

STATSBUDGETTET.

Forslag til statsbudgettet er nu utarbeidet og foreligger til behandling i de forskjellige departementer. I år som ifjor er budgettet hemmelig, og det har sine gode grunner. De samlede utgifter overstiger inntektene med kr. 423.543.801.-. Vi legger til at budgettet ikke er endelig avsluttet, og beløpet kan bli forandret.

"Regjeringen"s utgifter er stipulert til 14 millioner kroner. 13 ministre hever hver kr. 18.000.- pr. år. I tillegg til dette kommer kr. 21.000.- til representasjon-utgifter og kr. 20.000 til reiser. Til sammenligning kan anføres at vi tidligere brukte kr. 15.000 pr. år til representasjon. Til anskaffelse av biler til "ministrene" er satt op kr. 87.250.-.

Justisdepartementets utgifter utgjør 17 millioner kroner. Det er her en stor stigning i utgiftene til fengslene. Som anmerkning er anført: "Stigningen skyldes at småfengslene p.g.a. fængselsnøden (!) må utnyttas i større utstrekning enn før."

Utgiftene til politiet tilhører politidepartementet. Selve politiet koster oss 30 millioner pr. år.

Idrettsdepartementet har en rekke interessante tall. Arbeidstjenesten koster oss 39 millioner kroner. Fra idrettsfronten kan anføres: Tilskudd til hirdens idrett kr. 150.000.-, tilskudd til N.S. Ungdomfylkings idrett kr. 150.000.-, N.S. Studentfylkings idrett kr. 25.000.-, og endelig andre idrettslige formål kr. 75.000.-. (Hvor mange idrettsfolk har N.S. på Universitetet som skal dele kr. 25.000.-?).

Fra Innenriksdepartementets budgett på vel 135 millioner kroner skal vi bare referere en post: "Villa Grande" (Gislings hus på Bygdø) kr. 550.000.- til oppussing. Som anmerkning er anført: "En har ingen oversikt over hvor stort beløp det trengs til å sette istand eiendommen."

På Sosialdepartementets budgett finner vi 3 millioner til avhjelpning av arbeidsløsheten. Er det fremdeles arbeidsløshet?

Vend.